

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 682/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11P/22/2021 (konanie vedené pôvodne Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 11P/22/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručou ústavnému súdu 12. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-11P/22/2021, na ktorý prešla vec sťažovateľa z dôvodu prechodu výkonu súdnictva z okresného súdu. Vec bola vedená pôvodne okresným súdom pod sp. zn. 11P/22/2021.
2. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej priložených, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ podal 16. februára 2021 na okresnom súde návrh vo veci výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému synovi [REDAKOVANÉ]. Okresný súd vyhlásil vo veci 16. novembra 2022 rozsudok.
3. Dňa 28. novembra 2022 bola prekladateľke priznaná odmena a zároveň bol nariadený preklad listín do španielskeho jazyka. Preklad listín bol doručený 22. decembra 2022. Sťažovateľ si preklad rozsudku zo 16. novembra 2022 prevzal osobne 3. januára 2023.

4. Dňa 4. januára 2023 bola prekladateľke priznaná odmena.
5. Sťažovateľ podal 10. januára 2023 proti rozsudku okresného súdu zo 16. novembra 2022 odvolanie v španielskom jazyku, z dôvodu čoho bol 13. januára 2023 nariadený preklad odvolania do slovenského jazyka. Preklad odvolania bol doručený 2. marca 2023.
6. Dňa 10. marca 2023 bola prekladateľke priznaná odmena a zároveň boli kolízny opatrovník a matka vyzvaní na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa. Matka doručila vyjadrenie k odvolaniu 27. marca 2023, ktoré bolo následne 4. apríla 2023 predložené na preklad do španielskeho jazyka a zároveň doručované kolíznemu opatrovníkovi. Preklad vyjadrenia matky do španielskeho jazyka bol doručený 9. mája 2023.
7. Sťažovateľ doručil 19. apríla 2023 a 27. apríla 2023 vysvetlenie k odvolaniu v slovenskom jazyku, ktoré bolo následne doručované matke a kolíznemu opatrovníkovi.
8. Dňa 5. mája 2023 sa k podaniu sťažovateľa vyjadrila matka, ktorej vyjadrenie bolo 30. mája 2023 zadané na preklad do španielskeho jazyka. Preklad vyjadrenia matky bol doručený 23. júna 2023.
9. Sťažovateľ doručil 23. mája 2023 odpoveď na vyjadrenie matky v slovenskom jazyku. Dňa 30. mája 2023 bola prekladateľke priznaná odmena.
10. Sťažovateľ doručil odpoveď na vyjadrenie matky v slovenskom jazyku 14. júna 2023.
11. Dňa 29. júna 2023 bolo z Krajského súdu v Bratislave doručované podanie sťažovateľa.
12. Dňa 4. júla 2023 bola prekladateľke priznaná odmena a zároveň bolo vyjadrenie sťažovateľa zasielané matke a kolíznemu opatrovníkovi.
13. Sťažovateľovi bol 6. júla 2023 doručovaný preklad.
14. Dňa 14. júla 2023 sa k veci vyjadrila matka, ktorej podanie bolo následne 31. júla 2023 doručované kolíznemu opatrovníkovi.
15. Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní 3. augusta 2023 (konanie vedené pod sp. zn. 15CoP/77/2023).

II.

Argumentácia sťažovateľa

16. Sťažovateľ argumentuje, že odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal 10. januára 2023, pričom v apríli 2023 požiadal súdnu kanceláriu odvolacieho súdu o informáciu prípadného súdneho zasadnutia. Sťažovateľ akcentuje, že následne zistil, že odvolanie a ostatné dokumenty sa na odvolacom súde nenachádzajú.
17. Sťažovateľ podal na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky sťažnosť, na ktorú bolo odpovedané listom č. 16101/2023/151 zo 7. septembra 2023. Sťažovateľ sa v odpovedi dozvedel, že odvolanie a súvisiaci spis boli predložené v auguste krajskému súdu, t. j. po viac ako 9 mesiacoch od rozhodnutia súdu prvej inštancie. Uvedeným postupom okresného súdu, resp. mestského súdu bolo porušené právo sťažovateľa na včasné súdne konanie. Nezákonné konanie okresného súdu porušilo základné právo na súdnu ochranu, ako aj rodičovské práva sťažovateľa garantované

ustanoveniami Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), dohovoru a Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

18. Podľa sťažovateľa ho okresný súd, resp. mestský súd pripravil o príležitosť na 9 mesiacov obhajovať svoje záujmy na odvolacom súde, v dôsledku čoho navrhuje priznanie „*finančnej náhrady morálnej škody*“ v sume 10 000 eur.

19. Súčasťou ústavnej sťažnosti je žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj žiadosť o poskytnutie tlmočníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd konštatuje imperfektnosť formulácie petitu ústavnej sťažnosti, resp. návrhu na rozhodnutie vo veci. Uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), ústavný súd, prihliadajúc na celkový obsah ústavnej sťažnosti a predovšetkým jej odôvodnenie, konštatuje, že predmetom ústavného prieskumu je námietka porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu, resp. mestského súdu v napadnutom konaní v súvislosti s predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

21. Už len pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že, súc viazaný petitom, t. j. návrhom na rozhodnutie [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], sa predmetom tohto konania stalo (len) posúdenie existencie namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Hoci sťažovateľ v texte svojej ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie ďalších práv zaručených ústavou, chartou či dohovorom, ich absencia v petite ústavnej sťažnosti bráni uplatneniu právomoci ústavného súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom súdu prvej inštancie v napadnutom konaní:

22. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

23. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote môže vyplývať aj z toho, že argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia

označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 190/2019).

24. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

25. Predmetom ústavného prieskumu je postup súdu prvej inštancie pri zaist'ovaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním v súlade s § 373 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Administratívny charakter vykonávaných úkonov sám osebe neodôvodňuje faktickú či právnu zložitost' veci. Konkrétne okolnosti prerokúvaného prípadu dané predovšetkým skutočnosťou, že sťažovateľ ako účastník konania je cudzím štátnym príslušníkom neovládajúcim slovenský jazyk, čo si vyžaduje zvýšené časové nároky súvisiace so zabezpečením práva sťažovateľa konať pred súdom v jeho materinskom jazyku (§ 155 ods. 1 CSP), však odôvodňujú faktickú zložitost' prerokúvanej veci.

26. V kontexte druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní konštatuje, že na predĺžení napadnutého konania sa sťažovateľ nepričinil svojím správaním.

27. V súvislosti s tretím kritériom, ktorého posúdenie je pre záver o (ne)existencii zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní nevyhnuté, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09), podľa ktorej nielen nečinnost', ale aj nesprávna a neefektívna činnost' všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnost' nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

28. S prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných vo veci ústavný súd konštatuje, že postup súdu prvej inštancie bol, berúc do úvahy prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, v zásade plynulý. Rozsudok zo 16. novembra 2022 bol promptne už 28. novembra 2022 predložený prekladateľke na preklad do španielskeho jazyka, pričom sťažovateľ si preklad meritorneho rozhodnutia prevzal už 3. januára 2023. Následne vykonával súd prvej inštancie úkony vzájomného doručovania podaní sťažovateľa, matky a kolízneho opatrovníka, ktoré boli rovnako zadávané na preklad do španielskeho jazyka, prípadne do jazyka slovenského, čo nevyhnutne viedlo k predĺženiu napadnutého konania.

29. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti konštatuje, že v kontexte celkovej dĺžky zabezpečovania administratívnych úkonov súvisiacich s predložením spisu odvolaciemu súdu (8 mesiacov od vyhlásenia rozsudku) sa postup súdu prvej inštancie v rámci vykonávania procesných úkonov smerujúcich k predloženiu spisu na rozhodovanie o opravnom prostriedku odvolaciemu súdu môže javiť *prima facie* ako nie optimálny. Faktická zložitost'

prerokúvanej veci vyvolaná požiadavkou zaistenia prekladu listín do španielskeho jazyka z dôvodu, že účastníkom konania je štátny cudzí príslušník, však nedovoľuje vyhodnotiť len skutočnosť celkovej dĺžky zabezpečovania administratívnych úkonov súdom prvej inštancie ako skutočnosť, ktorá by poukazovala na neefektívnu činnosť v takej ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označeného práva.

30. Zo všetkých uvedených dôvodov preto ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

32. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania, ktoré sa prenieslo pred odvolací súd, signalizoval vznik prietáhov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

33. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

34. Na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená a ani neprípustná.

35. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda to znamená, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

36. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodov zjavnej neodôvodnenosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019).

37. Pretože nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

38. Už len pre úplnosť ústavný súd uvádza, že požiadavka sťažovateľa, aby ústavný súd pribral do konania o ústavnej sťažnosti tlmočníka, vzhľadom na absenciu priamej interakcie sťažovateľa s ústavným súdom nemá svoje opodstatnenie, preto o nej ústavný súd nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu